

Upphandlingspolicy för Gotlands kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2009-09-14, § 115. Reviderad 2010-11-29, § 16.
Ersätter tidigare riktlinjer för upphandling från 2004-06-23.

Mål

Upphandling och anskaffning är en strategisk uppgift med ett kommungemensamt intresse. Uppgiften innebär ett övergripande ansvar för att tillgodose en helhetssyn på materialflöde och resursanskaffning inom Gotlands kommun. Målet är att tillgodose kommunens behov av varor och tjänster med rätt funktion och kvalitet till lägsta möjliga totalkostnad omfattande hela livslängden och med minsta möjliga miljöpåverkan och med beaktande av etiska och sociala hänsyn. Upphandling skall ske genom samverkan och koncernnyttan skall beaktas vid varje upphandlingsärende.

Konkurrens

All upphandling skall göras med utnyttjande av konkurrensmöjligheter. Förfrågningsunderlag skall i möjligaste mån utformas på ett sådant sätt att även små och medelstora företag har möjlighet att konkurrera om kommunens uppdrag. För att sprida information om kommunens upphandlingar, skall kompletterande annonsering ske när det är lämpligt. Förhandsannonsering skall ske på kommunens hemsida när det är möjligt. För att underlätta för små och medelstora företag att lämna anbud, skall centrala upphandlingsfunktionen regelbundet hålla informationsträffar om upphandling riktade till företag.

Miljö, etiska och sociala krav

Kommunen skall verka för en god livsmiljö och en långsiktig hållbar utveckling genom att när det är lämpligt välja varor och tjänster som är miljöanpassade både med avseende på den yttre miljön och på arbetsmiljön samt tar hänsyn till etiska och sociala krav. Kommunens övergripande miljöpolicy skall beaktas. Särskilda mål och strategier rörande miljökrav vid upphandlingar och inköp skall följas.

Ramavtal

Kommunstyrelsen har övergripande ansvar för att tillgodose en helhetssyn på materialflöde och resursanskaffning och har ansvar för kommunens övergripande ramavtal. Ramavtal skall alltid tecknas för varor och tjänster som nyttjas regelbundet av verksamheter inom kommunen. Kommunens medarbetare och nämnder är skyldiga att känna till och använda de ramavtal som finns.

Direktupphandling

Direktupphandling får endast användas då ramavtal saknas. Direktupphandling vid lågt värde får i sådant fall användas till ett värde av högst 15 % av tröskelvärdet i lag (2007:1091) om offentlig upphandling.

Nämnds ansvar

Nämnd ansvarar för och beslutar om upphandling som endast berör nämndens egen verksamhet eller behov inom nämndens förvaltningsområde. Beslutsrätten kan delegeras till förvaltningschef med rätt att vidaredelegera. Avtal tecknas för Gotlands kommun. Centrala upphandlingsfunktionen kan på uppdrag stödja upphandlingsarbetet.

Upphandlingskompetens

Kommunstyrelsen svarar för att det inom kommunen finns en central upphandlingsfunktion med upphandlingskompetens. Upphandlingsfunktionen skall samordna och effektivisera kommunens samlade inköp för att sänka den totala kostnaden. Centrala upphandlingsfunktionen har rätt att väcka ärende om upphandling hos kommunstyrelsen eller nämnd.

Information till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen skall informeras om upphandlingar av särskild betydelse eller när upphandlingsprinciper av större vikt frångås i jämförelse med tidigare upphandlingar

Tillämpningsanvisningar

Kommunfullmäktige uppdrar åt kommunstyrelsen att meddela tillämpningsanvisningar till denna policy.

Tillämpningsanvisningar till upphandlingspolicy

Antagna av kommunstyrelsen 2009-09-14, § 115.

Organisation

1. Inom kommunen finns en central upphandlingsfunktion med upphandlingskompetens. Upphandlingsfunktionen skall bevaka behov av upphandling och verka för att teckna ramavtal för varor och tjänster som nyttjas regelbundet av verksamheter inom kommunen. Upphandlingsfunktionen skall också utveckla och tillhandahålla en effektiv upphandlingsprocess samt informera och utbilda inom upphandlingsområdet.
2. Inom kommunen skall finnas ett upphandlingsråd. Upphandlingsrådet består av representanter för kommunstyrelsen, nämnderna och centrala upphandlingsfunktionen. Rådet skall verka för en effektiv upphandling inom kommunen och bevaka upphandlingsfrågor ur ett strategiskt perspektiv. Rådet skall fokusera på samordning för koncernstyrning, stöd vid strategiska upphandlingar samt nya grepp och vägval.
3. I varje upphandling skall finnas ett inköpsråd. Inköpsrådet utgörs av representanter från nämnderna och sätts samman inför varje upphandling. Nämnderna skall utse kompetenta deltagare med mandat att ställa verksamhetskrav och tillvarata nämndens behov. Utöver ansvaret för att ta fram relevanta produktkrav skall inköpsrådet även beakta miljömässiga, etiska och sociala hänsyn.
4. Kommunstyrelsen fastställer krav på det som skall upphandlas vid kommunens övergripande ramavtal. Upphandlingsfunktionen ansvarar för att upphandlingar som berör fler än en nämnds verksamhet genomförs enligt gällande lagstiftning och kommunens policy samt för arkivering, central implementering, underhåll och uppföljning.
5. Nämnd som genomför upphandling som bara berör nämndens eget verksamhetsområde fastställer krav på det som skall upphandlas, och ansvarar för att upphandlingen genomförs enligt gällande lagstiftning och kommunens policy samt för arkivering, implementering, underhåll och uppföljning av upphandlingen. Nämnden bör utse ansvarig för upphandlingsfrågor inom sitt förvaltningsområde.

Förhållningssätt

6. All upphandling skall ske enligt gällande lagstiftning. Leverantörer skall behandlas på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt. Upphandlingar skall genomföras på ett öppet sätt. Principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet skall iakttas. Dessa principer gäller även vid direktupphandling.
7. Kommunens företrädare skall uppträda på ett affärsetiskt korrekt sätt. Företrädare som deltar eller har insyn i ett upphandlingsärende får inte ha engagemang som står i konflikt med kommunens intressen i det ärendet.

Miljö, etiska och sociala krav

8. Kommunen skall i sin upphandlingsverksamhet sträva efter att upphandla varor och tjänster som bidrar till en god livsmiljö och en långsiktig hållbar utveckling. Kommunens miljöprogram "Miljöprogram för Ekokommun Gotland" och övergripande miljömål i Vision Gotland 2025 skall beaktas. Inköpsråden svarar för att relevanta miljökrav ställs i förfrågningsunderlagen och skall, när så är påkallat, involvera kommunens ekostrateger för att utforma miljökraven i
-

upphandlingen. I upphandlingen vägs alla ställda krav ihop till en helhetsbedömning. Förväntad miljövinst skall således vägas mot utsikten av lägre pris, förbättrad prestanda eller annan önskad vinst till följd av upphandlingen.

9. Krav på social och etiska hänsyn skall beaktas så långt möjligt i upphandlingsarbetet. Kommunens upphandlare skall i första hand arbeta med samarbetspartners i gemensamma upphandlingar (statliga upphandlingar, Kommentus, större landsting m.fl.) främst för att få del av det omfattande och kostsamma uppföljningsarbete som krävs.

Styrning och uppföljning

10. Kommunens anskaffningsprocess skall präglas av helhetstänkande. Uppföljning är en central del i styrningen. Upphandlingsrådet skall verka för en effektiv samordning av kommunens anskaffningsbehov, följa köpmönster samt bevaka utvecklingen inom upphandlingsområdet. Rådet skall arbeta för standardisering och samordning av volymer för att uppnå bättre kostnads effektivitet. Rådet skall också verka för att stärka kompetensen i upphandlingsfrågor inom kommunens verksamheter.
  11. Vid anskaffning bör egenfinansiering och avtalsformen köp väljas. Hyra, hyrköp eller leasing bör undvikas.
  12. Avtal som tecknas utan hjälp av centrala upphandlingsfunktionen, skall anmälas till upphandlingsfunktionen och avtalet bör göras tillgängligt i kommunens gemensamma databas.
  13. Direktupphandlingar över ett prisbasbelopp skall anmälas till centrala upphandlingsfunktionen. Direktupphandling över fem prisbasbelopp skall föränmälas till centrala upphandlingsfunktionen för bedömning om annan upphandlingsform bör väljas eller ramavtal tecknas.
  14. Upphandlingsprocessen skall kvalitetssäkras. Detta sker genom att använda elektroniska system såsom upphandlingsstöd och e-handelssystem.
  15. Upphandlingsfunktionen skall utveckla uppföljningen och utvärderingen av de inköp och upphandlingar som görs. Målet är att öka avtalstroheten genom att underlätta för användarna att beställa varor och tjänster, till exempel med hjälp av systemstöd. Ökad avtalstrohet ger större intresse från leverantörernas sida att delta i kommunens upphandlingar, större volymer och därmed bättre priser, vilket tillsammans bör minska totalkostnaden för kommunen.
  16. Upphandlingsfunktionen skall analysera vad som köps, avtal, kvalitetsutfall, besparingar och leverantörsmarknaden för att därigenom kunna driva ständiga förbättringar av upphandlingsprocessen. Upphandlingarnas betydelse för verksamheternas resultat skall analyseras av respektive nämnd.
-